

Publieksverslag Nederlandse Kastelenstichting 2020

Amersfoort, 23 Juli 2021

Inhoudsopgave

1. Bestuursverslag.....	3
2. Organisatiegegevens NKS.....	5
3. Activiteitenverslag	6

1. Bestuursverslag

Het jaar 2020 was voor de Nederlandse Kastelenstichting een overgangsjaar. Als gevolg van ingrijpende beslissingen van het bestuur die eind 2019 zijn genomen, is gewerkt aan de transitie van de stichting van kenniscentrum naar belangenbehartiger en pleitbezorger voor kastelen en buitenplaatsen. Stappen zijn gezet om de omvang van de organisatie terug te brengen. Ondertussen zouden de publieksactiviteiten, zoals Dag van het Kasteel, excursies en lezingen nog gewoon voortgang hebben, ware het niet dat de Corona pandemie fysieke evenementen onmogelijk maakte.

Strategie

De Nederlandse Kastelenstichting wil zich als kennisgedreven pleitbezorger gaan inzetten voor de bescherming van kastelen en buitenplaatsen en alles wat daarbij hoort in de vorm van groen, andere gebouwen, interieurs, historie, sociale verbanden enz.

Bestuurszaken

Per 1 januari 2020 is Chris Kalden teruggetreden als voorzitter na zich vele jaren ingezet te hebben voor de NKS. De heer Kalden is ad interim opgevolgd door Max Schimmelpenninck; hij combineert het voorzitterschap met zijn rol van penningmeester.

Personeel

Gezien de coronamaatregelen is er voornamelijk vanuit huis gewerkt. De medewerkers verdienen een groot compliment omdat zij ondanks deze beperkingen en het vooruitzicht dat bijna alle dienstbetrekkingen in 2021 beëindigd zullen worden, zich toch zijn blijven inzetten voor de Nederlandse Kastelenstichting. Tot 1 juli 2021 functioneert het bureau van de NKS zoals in de afgelopen jaren. Vanaf dat moment zal de nieuwe NKS geleidelijk gestalte krijgen.

Financiële exploitatie

Anders dan in 2019 is in het verslagjaar slechts een klein positief rendement geboekt op de effectenportefeuille. Dat terwijl de operationele kosten met ongeveer € 465.000 bijna onveranderd zijn gebleven. Het exploitatiesaldo daalde daardoor naar een verlies van € 192.000. Omdat de NKS grotendeels afhankelijk is van het rendement op haar vermogen, toont dit de kwetsbaarheid van de organisatie. De transformatie van de NKS die gaande is, levert extra kosten op. In 2020 zijn die tamelijk beperkt en bedragen ongeveer € 32.000.

Vermogensbeheer

Het stamvermogen van de Nederlandse Kastelenstichting bedraagt € 3.158.028. Vanwege de ANBI status van de stichting geldt de regel dat de revenuen uit het stamvermogen besteed moeten worden aan het statutaire doel. Dat hoeft niet direct; als er maar een plan ligt om het surplus te besteden. Per eind 2020 was er geen sprake van een dergelijk overschot. Veruit het grootste deel van het vermogen is in beheer gegeven aan IBS Capita! Allies in Amsterdam. Twee vermogensbestanddelen behoeven nog aparte vermelding. NKS heeft een belang van ongeveer 1% in recreatiebedrijf NV Exploitiemaatschappij De Krim op Texel en voorts een iets groter belang in de Onverdeelde Munnikeveen, dat ongeveer 200 ha weidegrond omvat ten zuiden van de Dollard in Groningen. Beide belangen zijn niet verhandelbaar. Zij leveren wel enig rendement op.

Huisvesting

De huur van het kantoor van de NKS loopt nog tot mei 2024. Het secretariaat van de stichting blijft daar de komende jaren gehuisvest. Bibliotheek en archief zijn daar ook ondergebracht.

Tot slot

Het bestuur betreurt de consequenties van de nieuwe koers voor de medewerkers die in de loop van 2021 uit dienst treden. Het is hun zeer erkentelijk voor hun inspanningen en belangrijke resultaten in de afgelopen jaren.

Het bestuur begrijpt dat de andere betrokkenen bij de Kastelenstichting, donateurs, vrijwilligers en (semi-) professionele partijen, moeten wennen aan de nieuw ingeslagen weg, maar het is tegelijkertijd vol vertrouwen dat deze uiteindelijk leidt tot een houdbare en inhoudsvolle invulling van het statutaire doel van de Kastelenstichting, de instandhouding van kastelen en buitenplaatsen in Nederland.

2. Organisatiegegevens NKS

Organisatie

Nederlandse Kastelenstichting
Klooster OLV Ter Eem
Daam Fockemalaan 22
3818 KG Amersfoort
Telefoon: 033 - 51 00 577
Email: info@kastelen.nl

fiscaalnummer: 002913033

KvK nummer: 41149488

Doelstelling: De Nederlandse Kastelenstichting, kenniscentrum voor kasteel en buitenplaats is een ideële kennisgefundeerde en -gedreven non-profit stichting. Die kennis is de basis die de NKS al meer dan 70 jaar uniek en relevant maakt. Al onze projecten en activiteiten worden steeds gedragen vanuit onze kennis. We produceren, verzamelen en analyseren kennis over kastelen, buitenplaatsen en hun historische omgeving in verleden, heden en toekomst. We presenteren dit op een zo divers mogelijke manier voor een zo breed mogelijk publiek in samenwerking met erfgoedpartners.

Bestuur: Max Schimmelpenninck (waarnemend voorzitter en penningmeester), Tom Peijster (secretaris), Iris Broersma (algemeen bestuurslid), Annië Meinders (idem), Hester Schölvink (idem).

Beloning: de bestuursleden ontvangen geen salaris of vacatiegeld. Aan hen kunnen de ten behoeve van de NKS gemaakte onkosten zoals reis- en verblijfskosten worden vergoed.

Medewerkers:

Directeur: Heidi van Limburg Stirum
Projectmedewerker dag van het kasteel: Janneke van Dijk
Hoofd Onderzoek: [drs. Ben Olde Meierink](#)
Wetenschap en projecten: [dr. Fred Vogelzang](#)
Marketing en communicatie : Chrissy Flohr
Office manager: mw. Martien Verdenius

Beloning medewerkers: Salarisering van de medewerkers geschiedt conform de CAO Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening

3. Activiteitenverslag

Zie volgende pagina's voor een schematisch overzicht van de gerealiseerde activiteiten.

Activiteit/ project 2020	Toelichting
Tijdschrift Het Buiten Bereik: 4.000 per editie	3x verschenen, waaronder een WOII Special. De special is online te bekijken, andere edities nog niet. WOII Special: https://www.kastelen.nl/kastelen/content/documenten/kk66.pdf
Digitale nieuwsbrief Bereik: 4.000 per editie	10x verschenen: https://www.kastelen.nl/nederlandse-kastelen-stichting.php?id=45
Publicaties	DvhK-krant, oplage 4.000: In 2020 hebben we prof. dr. Hanneke Ronnes, bijzonder hoogleraar Historische Buitenplaatsen en Landgoederen verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen en dr. Conrad Gietman historicus en redacteur, en werkzaam als wetenschappelijk medewerker bij de Hoge Raad van Adel, uitgenodigd om vanuit de wetenschap te reflecteren op het thema. Ronnes en Gietman laten met hun essay zien dat de historie die kastelen en buitenplaatsen in zich dragen vooral laten zien wie wij zijn. https://www.kastelen.nl/kastelen/content/documenten/kk67.pdf Publicaties in derden media • F. Vogelzang, 'De Huydecopers en de Vecht, Water verbindt buitenplaatsen in Dag van het Kasteel 2021', Monumentaal nr. 6, 2020, p. 62-67. • F. Vogelzang, 'Buitenplaatsen voor de hele familie. Sandwijck, Sluishoef, 't Klooster en Arenberg', Monumentaal nr. 5, 2020, p. 38-43. • F. Vogelzang, 'Et in Arcadia ego? Kastelen en buitenplaatsen in tijden van pest', Het Buiten nr 5, jrg 2, 2020, p. 20-26 • F. Vogelzang, 'Grijs verleden. Nederlandse kastelen en buitenplaatsen in oorlogstijd', Monumentaal nr. 3, 2020, p. 32-36. • E. Storm-Smeets en F. Vogelzang, 'Oorlog in Arcadië', Het Buiten nr. 4, jr. 2, 2020, p. 3-5 • F. Vogelzang, 'Gijzelaars in Brabant. Beekvliet en de Grote Ruwenberg', Het Buiten nr. 4, jr. 2, 2020, p. 18-20 • F. Vogelzang, 'Een Fliegerhorst in Drenthe. Het huis Overcinge', Het Buiten nr. 4, jrg. 2, 2020, p. 30-33 • F. Vogelzang, 'Opzij voor de Atlantikwall. Buitenplaatsen in het kustgebied tijdens WO II', Monumentaal nr 1, 2020, p. 44-49. • H. van Limburg Stirum en Henk Meuleman, 'Stelling 525 Oolde', Het Buiten nr. 4, 2020, p. 64-65. • H. van Limburg Stirum, 'Hoe de coronacrisis nieuwe perspectieven biedt', Het Buiten nr.5, 2020, p. 6-7

	• H. van Limburg Stirum, De Nederlandse Kastelenstichting, 1945-2020, 75 jaar waken over kastelen en buitenplaatsen, Het Buiten, nr. 6, 2020, p. 36-40. • B. Olde Meierink, Boek Biljoen, mede-auteur • B. Olde Meierink, artikel over koetshuizen in Het Buiten • B. Olde Meierink, diverse artikelen in Het Buiten WOII special en andere edities
Congresaanwezigheid/ Lezingen gegeven door NKS medewerkers extern	RCE-Kastelen&Buitenplaatsen Platform, Huisarchieven, 03/12/2020, bereik 300 personen Dit is een open forum, voor iedereen die betrokken is bij het beheer en behoud van kastelen of buitenplaatsen en hun historische omgeving. NKS is medeoprichter en zit in de programmacommissie. Tijdens dit webinar stond het thema Huisarchieven centraal. De keynote lecture van dit webinar werd gegeven door Fürst Maximilian Nicolaus zu Bentheim-Tecklenburg, voorzitter van de Deutschen Burgenverein. Vervolgens gingen sprekers uit binnen- en buitenland vanuit verschillende invalshoeken in op het thema huisarchieven van kastelen en buitenplaatsen. https://channel.royalcast.com/cultureelerfgoed/#!/cultureelerfgoed/20201203_2 -- Ben Olde Meirink: rondleiding stadswandelingen en lezingen bij WAG webinars?
Begeleiding studenten, 2x	GEEN i.v.m. Corona
NKS Antiek Collectie	Op Fogelsangh State in Veenklooster is onze Van Iddekinge Collectie met als topstuk een 250-delig servies van porselein uit 1809, in Nieuw Amstel beschilderd en geglazuurd. Neem een kijkje: https://youtu.be/1cl9g7LBcHY Niet te bezichtigen i.v.m. Corona
Kennisbijeenkomsten Bereik: 60 personen	Symposium: Ongenode Gasten, De bezetter en bevrijder op de buitenplaats, 18/12/2020 Livestream i.v.m. Corona. https://youtu.be/5fP5emZOUvE In december werd het Livestream symposium door de Nederlandse Kastelenstichting in samenwerking met de Werkgroep Adelsgeschiedenis gehouden. Op het symposium reflecteerden de onderzoekers; dr. Conrad Gietman, drs. Ingrid Jacobs, dr. Elyze Storms-Smeets en drs. Leo van Putten vanuit hun expertise op drie verschillende thema's. De thema's waren: 1) Bezetting, een nieuwe werkelijkheid, 2) Beschermen van bezittingen en 3) Na de bezetting, gevolgen van bezetting. Dagvoorzitter en discussieleider was dr. Fred Vogelzang.
Excursies	GEEN i.v.m. Corona
HOVO cursussen	GEEN i.v.m. Corona

Dag van het Kasteel (DvhK)

- 13^e editie, hier te bekijken: <https://dagvanhetkasteel.nl/dag-van-het-kasteel-2020/>

- Thema: Bezet & Bevrijd: kastelen en buitenplaatsen in 1940-'45.

In 2020 herdenken we het einde van de Tweede Wereldoorlog en vieren we 75 jaar vrijheid en vrede. Veel is er al geschreven over de militaire geschiedenis, en tegenwoordig wordt met verhalen en routes stilgestaan bij deze moeilijke periode. Wat daarin grotendeels ontbreekt is het verhaal van de kastelen, buitenplaatsen en landgoederen die een rol speelden in 1940-1945. Eigenaren, personeel, pachters en omwonenden; ze moesten allemaal omgaan met deze nieuwe situatie. Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn verschillende monumenten met de bijbehorende gronden gevorderd door de Duitsers. Verschillende functies die kastelen en buitenplaatsen in deze tijd hadden waren onder andere verblijf van soldaten, plekken waar gijzelaars gevangen gehouden werden, onderdeel van de Atlantikwall, opslag (van onder andere wapenmaterieel) of verstopplek van kunstschaten, ziekenhuis, kostschool voor Duitse kinderen of een plek van vertier zoals vakantieoord of bordeel, of centra vanuit waar het verzet werd georganiseerd. Aanvankelijk leden de Nederlandse kastelen en buitenplaatsen relatief weinig schade. De Duitse overmacht was te groot en de capitulatie van Nederland kwam snel. De Duitse troepen hadden de opdracht zo min mogelijk schade aan te richten. Het was Hitlers plan om Nederland in het Duitse Rijk op te nemen.

- 88 deelnemers melden zich aan voor het deelnemersplatform
- Op de dag zelf had de website 14,663 online bezoekers
- 100 Online verhalen zijn op DvhK|Digitaal geplaatst
- Op 1 juni 2020 zelf was er een openingsprogramma: <https://youtu.be/ffCQ9SNNP7Y>

10.00 uur – Première vertelconcert Huis Bellinckhof

12.00 uur – Archeotrail met Ben Olde Meierink

14.00 uur – Het verhaal van Spijkerbosch, live interview

16.00 uur – Première vertelconcert Huis der Boede

- Speciaal voor DvhK is een negendelige-podcastserie over kastelen en buitenplaatsen & WOII: <https://dagvanhetkasteel.nl/podcastserie-kastelen-en-buitenplaatsen-in-woii/>